

zbog toga danas potrebni, više nego ranije, specijalizirani priručnici u kojima se u određenoj struci lakše može snalaziti. Očito je te potrebe imao na umu i Serafin Hrkać kad se prihvatio izrade latinsko-hrvatskog filozofijskog rječnika. Kao dr. klasične filologije i dr. filozofije Hrkać je za to stručno spremna osoba. Njegov je rječnik izrađen na temelju stranih školskih rječnika pa mu to već donekle osigurava i praktičnu provjerenost. Uz to je Hrkać koristio i filozofsku terminologiju hrvatskih prijevoda Ivana Duns Škota, Tome Akvinskoga, Ruđera Boškovića i Frane Petrića. Pa premda smo u posljednje vrijeme u Hrvatskoj dobili opsežan latinsko-hrvatski rječnik, Hrkaćev će rječnik biti dragocjeno pomagalo napose studentima filozofije i teologije.

Vicko Kapitanović, ofm

* * *

SERAFIN HRKAĆ, *Izlaganje o univerzalijama u djelu Antuna Žderića "Enchiridion in universam aristotelico-scoticam logicam"* (ZIRAL, knj. 110), Mostar

Djelo je doktorska disertacija obranjena na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Podijeljeno je u dva dijela s posebnim redoslijedom stranica. Prvi dio knjige pod naslovom *Filozofsko-historiografska eksplikacija* plod je autorovih znanstvenih istraživanja. U njem je obrađeno političko i kulturno stanje na području Franjevačke provincije Bosne Srebrene potkraj XVII. i u prvoj polovici XVIII. stoljeća, crkveno i franjevačko zakonodavstvo o školstvu, provincijski školski statuti i državne odredbe i

propisi o školstvu. Doneseni su kratki životopisi profesora filozofije na filozofskom učilištu u Slavenskom Brodu, kako bi se mogao lakše uočiti doprinos Antuna Žderića. Opisan je potom Žderićev život i njegova pisana djelatnost, koja se sačuvala u dva rukopisa koja su pisali Žderićevi studenti. Dok su podaci o franjevačkom školstvu, premda raspršeni, jednim dijelom i dosada bili poznati povjereničarima koji su se bavili problematikom franjevačkog školstva, vrijednost Hrkaćeva rada zasniva se na provjeri ranije poznatih izvora i navođenju novih. Posebno se čini vrijednim pokušaj otkrivanja izvora kojima se Žderić služio u sastavljanju svojega djela. Autor se posebno osvrnuo na Žderićevo izlaganje o općim pojmovima (*de universalibus*). U Žderićevu tekstu autor je otkrio utjecaj franjevačkog prvaka u filozofiji Ivana Duns Škota, odnosno bolje rečeno Škotova sljedbenika B. Mastriusa kojega Žderić često prepričava.

Drugi dio s posebnim redoslijedom stranica donosi latinski tekst Žderićeva djela *Enchiridion philosophicum*, kojemu su pridodana, prije sadržaja Žderićeva djela, latinska kazala imena i pojmova.

Premda je Žderićevo djelo školski priručnik, i kao takvo očito bez prevelike težnje za izvornošću filozofske misli, što priznaje i sam autor kad namjerno ističe da slijedi prvaka franjevačke škole Ivana Duns Škota, Hrkaćeva je disertacija vrijedan znanstveni doprinos istraživanju nedovoljno proučene hrvatske filozofske baštine i visokog školstva u Hrvatskoj.

Vicko Kapitanović, ofm